Sotainvalidien Veljesliitto, Suomen Sotaveteraaniliitto, Rintamaveteraaniliitto, Tammenlehvän Perinneliitto

LAUSUNTO PUOLUSTUSVALIOKUNNALLE

asiat: HE 41/2023 vp Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2024
VNS 1/2023 vp Valtioneuvoston selonteko julkisen talouden suunnitelmasta vuosille 2024—2027

Veteraanityö on voimakkaassa rakennemuutoksessa. Veteraanijärjestöistä ensimmäisenä purkautuu Rintamaveteraaniliitto, joka päättää toimintansa vuoden 2023 loppuun. Suomen Sotaveteraaniliitto on jo päättänyt tehdä liiton ensimmäisen purkamispäätöksen kesällä 2024 ja toisen saman vuoden loppupuolella. Sotainvalidien Veljesliitto tehnee purkamispäätöksen vuoden 2025 alkupuolella. Kun liitot purkautuvat, keskuudessamme on vielä tuhat tunnuksen omaavaa veteraania ja heidän viisi tuhatta puolisoaan ja leskeään.

Valtioneuvoston kanslia asetti eduskuntaryhmien pyynnöstä 27.4.2022 työryhmän laatimaan ehdotuksen tulevaisuuden veteraaniperinnetyöstä. Työryhmältä pyydettiin ehdotusta siitä, miten Suomen 1939-1945 käymien sotien ja niiden veteraanien perinnettä tulevaisuudessa säilytetään, hoidetaan ja vaalitaan keskeisenä osana suomalaista yhteiskuntaa, valtion ja eri toimijoiden roolista tässä työssä sekä veteraaniperinnetyön rahoituksesta.

Veteraanijärjestöt perustivat vuonna 2003 Tammenlehvän Perinneliiton vaalimaan Suomen vuosina 1939–1945 käymien sotien ja niiden veteraanien perinnettä. Valtioneuvoston työryhmän raportissa todetaan, että tunnuksen omaavien veteraanien määrän tarkastelu ulottaa tukityön kestävän 2030-luvun alkupuolelle. Edellä mainitun ja veteraanijärjestöjen purkautumisen myötä on luonnollista, että perinnetyön lisäksi Tammenlehvän Perinneliitolle jää vastuuta myös veteraanien, puolisoiden ja leskien tukityöstä.

Valtioneuvoston asettama työryhmä esitti, että puolustusministeriön ja sen hallinnonalan tehtäväksi säädetään veteraaniperinnetyön ohjaaminen ja rahoittaminen. Esityksessä perinnetyön päävastuulliseksi organisaatioksi nimetään Tammenlehvän Perinneliitto. Työryhmä esittää, että puolustusministeriö tehtävänsä mukaisesti rahoittaisi perinnetyön edistämistä vuosittain 900 000 eurolla, josta Tammenlehvän Perinneliitolle varataan 650 000 euroa perinnetyön valtakunnallisen päävastuun toteuttamiseen sekä alueellisen ja paikallisen perinnetyön toteuttamiseen. Lisäksi 250 000 euroa varataan museotoiminnan tukemiseen.

Hallitusohjelmaan on kirjattu, että hallitus toteuttaa työryhmän esitykset.

Veteraanijärjestöt ja Tammenlehvän Perinneliitto toteavat valiokunnalle, että rakennemuutoksen toteuttaminen joustavasti ja vastuullisesti edellyttää Tammenlehvän Perinneliiton rahoituksen järjestämistä vuoden 2024 valtion tulo- ja menoarviossa niin, että järjestöön saadaan riittävä henkilöstö ja toiminnalliset valmiudet. Vastaavalla tavalla järjestön rahoituksesta tulee huolehtia tulevilla suunnittelukausilla.